

Transformace postindustriálních měst ve střední Evropě

zpracovatel: Ing. arch. Markéta Březovská
školitel: doc. Ing. arch. Karel Havlíš
pracoviště školitele: Ústav navrhování V. FA VUT Brno

1. Název práce

Transformace postindustriálních měst ve střední Evropě

2. Klíčová slova

Město, postindustriální, společnost, životní styl, změna, demografie, geografie, prostředí, domácnost, kompaktní město, jednatel, soukromý, veřejný prostor

3. Cíl disertační práce

Cílem mé disertační práce je zanalyzovat a popsat fenomén individualizace v postindustriální společnosti a jeho vliv na fungování středoevropského města.

4. Současný stav řešení problematiky

INDIVIDUÁLNÍ x KOLEKTIVNÍ

Demografické změny jsou do značné míry výsledkem změn společenských. Podoba našich měst stejně jako podoba našich obydlí a ostatních budov je vždy na těchto změnách závislá. Technologický pokrok umožňuje na jedné straně rostoucí individualizaci a samostatnost, (například užívání iPhone), na straně druhé iniciuje vznik různých nových sociálních sítí (například e-komunita Facebook, spojující vztahy reálného světa ve světě virtuálním).

SOUKROMÝ x VEŘEJNÝ PROSTOR

Chytré vynálezy současnosti dělají naše životy snadnějšími, rychlejšími a také úplně jinými, než jsme byli zvyklí. Trefně situaci vystihl Sanford Kwinter na své přednášce na Univerzitě užitého umění ve Vídni 14. ledna 2010: „Nenarodili jsme se do světa, ve kterém dnes žijeme.“ Stále více činností se odehrává v ne-fyzickém prostoru či v prostoru veřejném. Skutečný fyzický prostor, jež potřebuje jednotlivce čistě pro svou potřebu se zmenšuje. Spousta „domácích“ činností dnes probíhá v jiném prostředí než v rámci domova. Různé části města se pak stávají obývacím pokojem, jídelnou, prádelnou, pracovnou. Význam slov soukromý a veřejný prostor v souvislosti s užíváním města se stává individuálně závislým na každém jeho obyvateli. Hranice mezi privátní sférou jednotlivce a veřejným prostorem se zásadně mění, stejně jako se mění význam slova „domov“. Klasické prostory dostávají nový program. Jako architektku a urbanistku mě zajímá, jak se tento fenomén postindustriální společnosti odráží ve vzhledu a fungování měst. Konkrétně měst ve střední Evropě.

MĚSTO x JEDNOTLIVEC

Ve své knize *Housing, substance of our cities*, Nasrine Seraji zdůrazňuje, že „bydlení reprezentuje 80% architektonické produkce a 95% městské substance“. [Seraji]. Více než 45% všech domácností ve Vídni (i v České Republice) jsou dnes oficiálně domácnosti o jedné osobě. [Statistik Austria]. Neoficiální statistiky mluví o 55%. Dle populačních prognóz budou domácnosti s ne-rodinnou strukturou, tzv. „single“ domácnosti v budoucnu jen přibývat. „...průměrná délka života roste a počet potomstva klesá, dokonce i pro někoho, kdo se vdá/ožení a má děti, 'klasické' rodinné období tvoří jen krátký zlomek života.“ [Gruber] Bude se stávající městská struktura – stará zástavba – schopna změně velikosti typické domácnosti, potažmo změně životního stylu přizpůsobit? Ano bude; ale také budou vznikat nové typy budov, lépe vyhovující každodenním potřebám a touhám současných obyvatel moderního města.

TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ: STÁLOST X DOČASNOST

Co když vztáhneme všudypřítomnou debatu o trvale udržitelném rozvoji k většímu měřítku? K měřítku města, našemu kolektivnímu a stálému prostředí? Co když budeme problém udržitelnosti řešit v rámci prostředí, jež již máme - existujícího města - realizací krátkodobých, dočasných záměrů? Projektů, které jsou schopny reagovat na měnící se sociální, ekonomické a politické podmínky?

5. Seznam použité literatury

SERAJI, Nasrine. *Logement, matière de nos villes*. Pavillon de l'Arsenal: A. & J. Picard, 2007. ISBN 978-2-7084-0795-4. French, English. Chapter Housing, substance of our cities. s. 14-17.

GRUBER, Stefan. Urbanity after all?. In SERAJI, Nasrine, *Logement, matière de nos villes*. Pavillon de l'Arsenal: A. & J. Picard, 2007. ISBN 978-2-7084-0795-4. French, English. s. 427-431.

JACOBS, Jane. *The Economy of Cities*. New York: Vintage Books, 1970. 268 s. ISBN 13 978-0394705842.

MUMFORD, Lewis. *City in History*. New York: Harcourt, Brace & World, Inc., 1989. ISBN 0156180359. Chapter Ten. Medieval Urban Housekeeping. s. 281 - 314.

CHERMAYEFF, Serge. ALEXANDER, Christopher. *Community and privacy: toward a new architecture of humanism*. New York: A Doubleday, 1963. Anchor Book, 1965. 255 s.

TEMELOVÁ, Jana – NOVÁK, Jakub – OUŘEDNÍČEK, Martin – PULDOVÁ, Petra. Budou česká sídliště místy bydlení chudých? *ERA 21: o architektuře víc!*, 2009, 9. roč., č. 1, s. 53-54. ISSN 977 180108900601.

GROZS, Elizabeth. Bodies-Cities. In COLOMINA, Beatriz (edit.). *Sexuality and Space*. New Jersey: Princeton Architectural Press, 1996. ISBN 1878271083. s. 241-253.

Privathaushalte und Familien 1984 bis 2008. Statistik Austria. [online databáze]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z URL: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/bevoelkerung/haushalte_familien_lebensformen/040791.html